

UPPSALA
UNIVERSITET

"Hatet och politiken"

Feministiska och antifeministiska argumentationsgrunder i
nutida svensk debatt

Johanna Almqvist

Ämne: Retorik

Nivå: C

Poäng: 15

Ventilerad: VT 2013

Handledare: Maria Karlsson

Litteraturvetenskapliga institutionen

Uppsatser inom retorik

Innehåll

Inledning.....	1
Syfte.....	2
Material.....	3
Teori och begrepp.....	4
Tidigare forskning.....	7
Analys.....	8
Maria Sveland inleder debatten.....	8
Pär Ströms svar.....	10
Pelle Billing och Ann Heberlein.....	13
Anna-Klara Bratt och Ivar Arpi.....	16
Sveland avslutar debatten och Ström fyller i.....	18
Topiker och publiker.....	21
Sammanfattande diskussion.....	25
Källor.....	30

Inledning

"Hur märker man att kartan håller på att ritas om? Man läser något här, ser något där, små tecken som vart och ett för sig inte behöver betyda något väsentligt men som tillsammans bildar ett större sammanhang."¹

När debatten kring antifeminism rasade i februari 2012, efter en artikel signerad Maria Sveland i *Dagens Nyheter*, under rubriken "Hatet som gör mig politiskt deprimerad", var ljudnivån hög och meningsskiljaktigheterna stora. Kanske var det främst kopplingen som Sveland gjorde mellan det högerextrema och det antifeministiska som skapade stora vågsvall. Vare sig denna stack folk i ögonen eller föll dem i smaken, tycks en sak ha varit säker. Man skulle nu bli tvungen att diskutera hat även inom ramarna för antifeminism.

Bland de som var snabba att komma till den motsatta sidans försvar fanns debattören och författaren Pär Ström. Han hade tillsammans med åsiktskamraten Pelle Billing fått figurera i Svelands artikel som förespråkare för antifeminismens Sverige.² Enligt Ström var detta inte sant. Han var inte antifeminist, utan *jämställdist* – och menade att "det är feministerna som är anti. Närmare bestämt antijämställdister".³

Vad som slår mig som kanske allra mest uppseendeväckande när jag betraktar denna åsiktsstrid, är att debattörerna på något sätt tycks ropa från olika hörn av universum. Detta trots att vi faktiskt alla befinner oss inom samma västerländska, privilegierade samhälle.

Jag säger "tycks ropa från olika hörn", som i att det förefaller, verkar. Och ja, chansen är onekligen stor att vi aldrig kommer att kunna säga något säkert om *varför* åsikter ser ut som de gör. Däremot kan det vara relevant att fråga *vad* det är i olika yttranden som gör att vi får intrycket att något ter sig som att vara ett eller annat sätt. Om inte annat förmår vi kanske genom en sådan utgångspunkt närma oss problemet från andra vinklar. Denna uppsats är en ansats till

¹ Maria Sveland, "Hatet som gör mig politiskt deprimerad", *Dagens Nyheter* 8/2 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/hatet-som-gor-mig-politiskt-deprimerad> (2013-02-20).

² Ibid.

³ Pär Ström, "Feministerna har inte kunnat hantera sin framgång", *Dagens Nyheter* 10/2 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/par-strom-feministerna-har-inte-kunnat-hantera-sin-framgang> (2013-02-20).

just ett sådant närmande – ett försök till problematisering om man så vill – av hur verklighetsbilder kring feminism, maktstrukturer och hat uttrycks i samtida svensk debatt. Som retorikstudent tenderar jag kanske mer än andra hävda att allting börjar och slutar med språket. Att vi genom en inblick i argumentationens hemliga förråd kan säga något om den yttre världens faktiska förhållanden. En debatt om sexism blir sexistisk i sig, om den bygger på särskilda ordval eller argument vilka befäster verklighetens hegemoni. Man skulle även kunna hävda att vårt språk och våra handlingar skapar oss i varje situation, och därmed tillämpa en syn på saken som exempelvis Judith Butler företräder.⁴ Går vi med på denna premiss kan vi konstatera att språket faktiskt formar vår verklighet. Det faktum att vi till exempel ens talar om lika villkor för kvinnor och män bör i sig betraktas som ett tecken på att kampen om lika villkor långt ifrån är över.⁵

Syfte

Syftet med denna uppsats är att utifrån ett urval artiklar göra en toposanalys av antifeministiska respektive feministiska argument i den debatt som i *Dagens Nyheter* fick rubriken "Hatet och politiken" i februari 2012. Vilka platser söker sig debattörerna till för att finna argument? Vidare ämnar jag föra en diskussion kring vilken form av auditorium som respektive text riktar sig till samt hur debattanledningar skiljer sig åt beroende på argumentens grund.

Undersökningen tar således utgångspunkt i följande forskningsfrågor:

- Vilka olika *topoi*/topiker går att urskilja i respektive sidas inlägg i debatten angående antifeminism/feminism?
- Vad kan en toposanalys av de utvalda artiklarna säga om vilka spår akademisk genusteoribildning har satt i samtida debatt?

⁴ Judith Butler, *Könet brinner! Texter i urval av Tiina Rosenberg*, Tiina Rosenberg (red.), övers. Karin Lindeqvist, Stockholm: Natur och kultur 2005, s. 9.

⁵ Michel Foucault, *Sexualitetens historia: Band 1. Viljan att veta*, övers. Britta Gröndahl, red. Per Magnus Johansson, Göteborg: Daidalos 2002. Foucault menar bland annat att den "naturliga" sexualiteten inte existerar, utan att det istället bör ses som något historiskt format. Talets kraft kopplad till synen på sexualitet och kön är vidare en del i performativitetetsbegreppet, vilket bland andra Butler tagit avstamp i. Se Judith Butler, *Gender Trouble. Feminism and the Subversion of Identity*, New York: Routledge 1990, s. 6f.

- Hur ser argumentationernas publik ut i de olika texterna – enligt Perelmans auditoriebegrepp – och hur går detta att koppla till toposanvändningen?

Frågeställningarna syftar alltså inte till att ge svar på huruvida kvinnor och män argumenterar olika eller vad som kännetecknar en feministisk debatt – sådana ambitioner skulle med största sannolikhet kräva en annan metodik. Nej, resonemanget som förs genom uppsatsen bör, som tidigare nämnts, snarare betraktas som en ansats till problematiserande.

Material

Analysen koncentreras till åtta debattinlägg som alla berör ämnet "antifeminism" och som är kopplade till den kulturdebatt som Maria Sveland – avsiktligt eller inte – alltså drog igång i början av februari 2012. Mer specifikt innehåller materialet fyra artiklar som argumenterar för den feministiska infallsvinkel utifrån vilken Sveland själv skriver och fyra inlägg vilka argumenterar för motsatt åsikt. De utvalda textutdragen fungerar framför allt som enskilda exempel på hur feministiska respektive antifeministiska argument kan kopplas till vissa specifika platser.

På grund av genre- och utrymmesskäl avgränsas materialet vidare till den skriftliga debatten, i form av inlägg i dagspress samt till nättidningen *Newsmill* – och utesluter således tv- och radiosändningar, politiska tal och intervjuer.⁶ Med det sagt bör emellertid tilläggas att en stor del av diskussionen kring Svelands artikel förekom utanför den faktiska tidningsdebatten; i otaliga kommentarer, blogginlägg etcetera. Här har jag, i den mån det varit möjligt, riktat in mig endast på skribenter vars texter är direkt kopplade till just Svelands inledande artikel i *Dagens Nyheter*, eller som på annat sätt är representativa för den avsedda diskussionen.⁷

Debattörernas övriga förutsättningar, såsom vilken plattform de har i offentligheten och dylikt, kommer inte att behandlas i större utsträckning. Frågan om vem som säger vad är nämligen föga

⁶ Jag kommer vidare att utesluta Maria Svelands senaste bok vilken släpptes nyligen, samt debatten kring denna, då en sådan analys skulle bli alltför omfattande. Däremot tar jag måhända hjälp av det Sveland skriver för att själv få en tydligare bild av situationen.

⁷ Detta är förstås en godtycklig poäng, men av platsbegränsade skäl har het enkelt en subjektiv bedömning gjorts av texternas relevans för debatten.

intressant här, då syftet är att analysera argumenten, inte skribenterna eller den retoriska situationen.

Teori och begrepp

Utöver själva texttolkningen innefattar detta arbete alltså en toposanalys av argumentationer från respektive sida i debatten. Till denna analys tillkommer även en granskning av sambandet mellan de urskilda topikerna och den akademiska feministiska teoribildningen.⁸ Denna görs bland annat genom att infoga ytterligare ett moment i analysdelen – det vill säga definitionen av auditoriet. För det senare använder jag Chaïm Perelmans och Lucie Olbrecht-Tytecas idéer som underlag, vilka presenteras längre fram i detta avsnitt. Jag börjar emellertid med det kanske mest väsentliga – användningen av ordet "topos". Här ligger ett antal teorier som grund, varav några även de är utvecklade av Perelman och Tyteca.

Traditionellt sett brukar *topos* beskrivas som de "platser där vi finner argument" och inbegriper således den grund från vilken vi hämtar stoff för våra yttranden. Enligt Aristoteles går en uppdelning att göra mellan argumentationsplatserna *definition*, *orsak-verkan*, *likhet/skillnad* samt *vittne/auktoritet*.⁹ Dessa kategorier redogör Richard Weaver för i ett utdrag ur *Language is Sermonic* (2001(1970)) och menar på att det finns en rangordning mellan sagda topiker, där han till exempel hävdar att definition etiskt sett är att föredra.¹⁰ Vad som mer specifikt kännetecknar de olika argumentationsplatserna ämnar jag redovisa i samband med att de uppträder i analyserna, då jag här begränsat mig till att beskriva toposteorierna i stora drag.

Weavers text fungerar förvisso väl som en ingång till Aristoteles och den klassiska retorikens toposbeskrivning, men saknar emellertid djupare resonemang om läran i fråga. Jag har därför även gått till Perelman och Tytecas redovisning av allmänna argumentationsgrunder. Perelman

⁸ Jag syftar här till den akademiska genusvetenskapen och de grundläggande systembildningarna inom denna. Se bland andra Butler (2005).

⁹ Richard Weaver, "Language is Sermonic" (1970), *The Rhetorical Tradition. Readings from Classical Times to the Present*, Patricia Bizzel & Bruce Herzberg (red.) Boston; New York: Bedford/St. Martin's 2001, s. 1354.

¹⁰ Till saken hör det att Weaver genom hela texten refererar till talaren, samt åhöraren, i form av "han", "män" etcetera. Detta kan tyckas som en trivial poäng att göra, men i själva verket sägs här något om det faktum att retoriken genom tiderna har betraktats som en manlig domän, samt att kvinnor länge uteslutits från den intellektuella sfären. För denna uppsats blir det faktumet en viktig intressegrund.

menar att en distinktion går att göra mellan så kallade *kvasilogiska argument*, *argument som baseras på verklighetens struktur* samt *argumentation med exempel, illustrationer och modeller*.¹¹ Man talar alltså inte om "topos" *per se*, utan istället om olika typer av argument.

Dessa argumenttyper går emellertid att jämföra med Weavers tre huvudtopiker, och vi ser då att argument som baseras på verklighetens struktur till sin natur liknar topiken orsak-verkan, medan argumentation med exempel tycks vara ett svar på likhet/skillnad.¹² Vad gäller kvasilogiska argument och definition är sambandet något mer diffust – något som vi kommer att upptäcka längre fram i uppsatsen.¹³

Det jag just beskrivit berör endast en liten del av det som faller inom ramarna för Tyteca och Perelmans argumentationsteorier, och som tidigare nämnts fungerar även deras idéer om talarens auditorium som en väsentlig grund för min analys. Här krävs dock ett närmare begreppsförtydligande. Med "publik" eller "auditorium" menar Lucie Olbrecht-Tyteca och Chaïm Perelman inte den publik vi kanske främst tänker oss, det vill säga den faktiska åhöraren eller läsaren. Istället syftar man till den sorts auditorium som endast går att finna i texten. Det är således analytikerns uppgift att reda ut huruvida argumenten är riktade till en specifik eller en allmän publik. Den specifika publiken, menar Perelman, består i en grupp implicerade åhörare vilka alla är benägna att gå med på en rad särskilda premisser. Det är dock endast talaren själv som behöver vara övertygad om att det är fallet och man iakttar alltså inte den reella mottagaren för att definiera ett auditorium, utan endast själva argumentationen. Detsamma gäller den universella publiken, även om denna är av ett annat slag rent strukturellt.¹⁴ De universella argumenten riktar sig, i korta drag, till en publik som grundas i den *doxa*-artade föreställningen om att en gemensam sanning existerar. Ett universellt auditorium bygger således på att "alla"

¹¹ Chaïm Perelman, *Retorikens imperium*, övers. Mats Rosengren, Stockholm: Symposium 2004, s. 81f.

¹² Perelman 2004, s. 107. Här bör tilläggas att argument som baseras på verklighetens struktur även kan innebära sammankopplingar som inte bygger på orsak och verkan. Det faktum att likhet/skillnad vidare motsvarar argument som strukturerar verkligheten – som den tredje argumentgruppen också kallas – bör inte leda till någon större förvirring. Det rör sig i båda fallen om att skapa nya bilder av verkligheten.

¹³ Se bland annat s. 13.

¹⁴ Perelman 2004, s. 37f.

håller med om argumentationens grundpremiss. ¹⁵ Detta innebär dock inte att den tänkta publiken behöver vara av ett mer omfattande slag – snarare tvärtom. Universella argument grundas ofta i samtalskraft, konsten att kunna resonera sig fram till något. Enligt Perelman är denna publikform att föredra, då den innebär att argumenten kommer att vara baserade på förnuftets "sanningar". ¹⁶

Frågan är dock om det verkligen går att tala om ett doxiskt universellt auditorium, eller om inte alla texter riktar sig åt mer eller mindre specifika publikgrupper?

För att återgå till topikerna, har det visat sig att topisteorier som specifikt rör ämnet feminism är relativt få. Här har jag därför valt att gå till direkt till genusvetenskapen, för att sedan utgå från denna i stora drag när jag analyserar texternas topiker. I fokus för mig ligger Judith Butlers performativitetsbegrepp, samt hennes idé om genuskonstruktioner. Med performativitet menas i korthet sättet på vilket kön framförs. Genus är således något som konstrueras av samhället, något som helt saknar biologisk essens och som ständigt återskapas. Det är imitativt – men en imitation är aldrig fullständig, och däri ligger en förändringspotential. Vi imiterar, enligt Butler, feminina och maskulina ideal genom så kallade "genusperformancer", och upprätthåller på så sätt illusionen av en naturligt "kvinnlig" respektive "manlig" essens. ¹⁷

I granskningen av den jämställdhetsdebatt som utgör mitt material, är tanken om genusperformativitet intressant, då vi med denna i åtanke kan söka finna skillnader och likheter i skribenternas förhållningssätt till genusteorier. Däremot kommer jag själv inte att anlägga ett genusperformativistiskt synsätt i analysen, av den anledningen att utrymmet inte räcker till. ¹⁸ Slutligen kommer vi in på ytterligare ett par termer som är värda att diskutera i sammanhanget. Ordet *elitfeminism* är en sådan. Det används främst i icke-akademiska, debatterande

¹⁵ Perelman refererar emellertid, liksom Weaver (2001), till talaren som "han" genom hela texten, som dessutom passande nog behandlar talarens auditorium. Auditoriet för Perelmans argumentation skulle, enligt hans eget resonemang, bestå av människor som alla håller med om att en talare eller tänkare endast kan vara man.

¹⁶ Perelman 2004, s. 37f.

¹⁷ Judith Butler, *Könet brinner! Texter i urval av Tiina Rosenberg*, Tiina Rosenberg (red.), övers. Karin Lindeqvist, Stockholm: Natur och kultur 2005, s.181f.

¹⁸ När jag i uppsatsen talar om akademisk feminism eller genusvetenskap inräknar jag i denna Butlers teori om genusperformativitet och konstruktioner av kön, varför teorin presenteras här.

sammanhang – ofta i nedsättande syfte – för att benämna den form av feminism som sägs beröra endast den västerländska, privilegierade och akademiskt utbildade medelklasskvinnan.¹⁹

Jämställdism är en term vilken tycks användas främst som ett avståndstagande från den akademiska feminismen, samt i syfte att lyfta fram frågor som anses bortglömda i och med denna feminism.²⁰

Dessa termer kastas fram och tillbaka i debatter som den mellan Sveland, Ström med flera, och kan i mångt och mycket ses som konstruerade just för sådana sammanhang. Det finns med andra ord få vetenskapliga teorier kring dem – vilket passande nog leder mig in på nästa punkt.

Tidigare forskning

När man i forskningssammanhang talar om feminism och retorik är det ofta i syfte att reda ut sambandet mellan "manligt" och "kvinnligt" eller att undersöka eventuella skillnader mellan sättet kvinnor och män talar och skriver.²¹ Jag kommer istället att undersöka olika sätt på vilka man argumenterar om feminism, även om min analys visserligen görs med hänsyn till olika genusteorier. Men vad som tycks skilja denna uppsats från stora delar av den tidigare forskningen är det faktum att man där utgått från att genusperspektivet är en sorts verktyg för analys medan det här även är en del av materialet. Den retoriska infallsvinkel jag ämnar tillföra innebär således en sorts vidareutveckling av argumentationstekniker i förhållande till feminism.

Inom ramarna för exempelvis sociologiska, genusvetenskapliga och filosofiska kontexter har ett antal studier gjorts kring liknande debatter. Jag vill emellertid alltså hävda att vi genom en retorisk analys av argumentationsplatser förmår närma oss denna debatt från ett nytt håll, och på ett kanske mer nyanserat sätt.

¹⁹ Lena Gemzöe, *Feminism*, Stockholm: Bilda förlag 2013, s. 26f. Gemzöe ger förvisso ingen direkt definition av begreppet. Däremot beskriver hon kritiken mot olika former av feminism – en kritik som delvis grundas i att feminismen anses vara elitistisk.

²⁰ Pär Ström, "Så vill vi jämställdister se samhället", *Newsmill* 16/3 2012, <http://www.newsmill.se/artikel/2012/03/16/s-vill-vi-j-mst-lddister-se-samh-llet> (2013-03-18).

²¹ Dock inte alltid – det finns exempelvis ett flertal vetenskapliga texter vilka redogör för stereotyper inom debatter om feminism. Anledningen till att dessa inte fått något större utrymme här är helt enkelt att min egen studie bara till en viss grad grundas i den sortens resonemang, och istället främst är inriktat på det specifika förhållandet mellan topos och feminism/antifeminism.

Antifeminism som fenomen är inte ett helt utforskat område – ett flertal verk återfinns vilka behandlar både begreppet i sig samt vilket sätt det tar sig uttryck i debatter.²² Däremot har jag inte funnit någon djupgående analys av hur argumentationer för antifeministiska resonemang kan se ut ur ett rent retoriskt perspektiv.

Inte heller Karlyn Kohrs Campbells ofta citerade artikel "The Rhetoric of Women's Liberation", som i övrigt ger en översiktlig bild av feministisk retorik, gör detta.²³ Campbell behandlar kvinnofrigörelsens retorik och de förutsättningar denna retoriska situation innebär, men berör knappt alls retoriken om kvinnofrigörelse och feminism – det vill säga hur man talar om dessa fenomen.

Det har med andra ord bedrivits relativt lite forskning dels vad gäller *topos* i förhållande till genus, och dels det område som berör retorik och antifeminism i allmänhet. Detta ämnar jag ta fäste på i min egen analys, och på så sätt försöka bidra med en ny ingång till studiet av jämställdhetsdebatter.

Analys

Analysen är uppdelad i två olika avsnitt, varav det första ägnas åt *topos* och argumentationstekniker. Här har jag utgått från Weaver och Perelman, men därutöver även konstruerat en rad egna topiker specifika för just denna situation.²⁴ I analysens andra del förs ett resonemang om texternas respektive auditorier utifrån Perelmans begreppsramar.

Jag har här valt att redogöra för de utvalda artiklarna i den ordning de uppträder i själva debatten – detta för att lättare skapa bild av dess förlopp.

²² Se till exempel: *Antifeminism in America. A Collection of Readings from the Literature of the Opponents to U.S. Feminism, 1848 to the Present* New York, New York: Garland 1997, samt: *Gender Sanity*, Nicholas Davidson (red.), Lanham, MD; London: University Press of America 1989.

²³ Karlyn Kohrs Campbell, "The Rhetoric of Womens Liberation: an Oxymoron", *The Rhetorical Tradition. Readings from Classical Times to the Present*, Patricia Bizzel & Bruce Herzberg (red.), Boston; New York: Bedford/St. Martin's 2001, s. 397-410.

²⁴ Läs mer om speciella topiker i Janne Lindqvist Grinde, *Klassisk retorik för vår tid*, Lund: Studentlitteratur 2008, s. 157f.

Maria Sveland inleder debatten

Som jag skrev i inledningen, var det i och med en artikel signerad Maria Sveland som debatten "Hatet och politiken" drog igång i *Dagens Nyheter*.

När Sveland, författare och journalist, skriver att "kartan håller på att ritas om" syftar hon bland annat på de mentala gränser vi sätter – eller inte sätter – för vad som ska accepteras när det kommer till hat av olika slag. På detta anlägger Sveland ett feministiskt perspektiv.²⁵ Hennes artikel "Hatet som gör mig politiskt deprimerad" behandlar alltså inte enbart ämnet antifeminism – den är uppbyggd kring hatet i stort, kring högerradikala strömningar och nationalism – men huvudtesen är likväl en feministisk sådan.²⁶ Ett par stycken in i texten tar Sveland nämligen upp ämnet antifeminism, och håller sig sedan till detta artikeln ut. "Det är först när jag läser Magnus Lintons avsnitt om massakern på Utøya", skriver hon, "som jag förstår hur hatet mot mångfalden hör ihop med antifeminismen som blomstrar i medierna".²⁷ En tes som Sveland för fram är således att antifeminismen bör betraktas som en del av det politiska hatet. Detta hat förekommer i sin tur enligt henne framför allt i högerextremistiska kretsar, och det är kring denna tanke som resten av argumentationen tycks ha tagit form. Härmed kommer vi in på den essentiella frågan: Vilka sorts argument använder skribenten för att stödja sin huvudtes?

För att svara på detta kan vi först undersöka vad i texten som direkt stöder påståendet "antifeminismen är en form av hat". Här använder Sveland sig bland annat av en rad olika exempel för att beskriva hur hatet mot feminister växer – hon tar upp nättrådar fyllda av aggressivitet och hot samt andra händelser från den verkliga världen.²⁸ Men hennes tankegång stannar inte där. Nej, utöver argumentation med exempel, illustrationer och modeller återfinns ett resonemang som bygger på den specifika topiken strömningar och tendenser. Låt mig förklara detta närmare.

²⁵ Maria Sveland, "Hatet som gör mig politiskt deprimerad", *Dagens Nyheter* 8/2 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/hatet-som-gor-mig-politiskt-deprimerad> (2013-02-20).

²⁶ Ibid.

²⁷ Ibid.

²⁸ Ibid.

När författaren till exempel beskriver faran med att vifta bort feminismen som något "politiskt korrekt", och därför negativt enligt vissa, lägger hon tyngdvikten vid de samhällsliga tendenser som enligt henne förminskar hatets betydelse. Hon menar bland annat att "hatets närvaro [...] gör att vi alla genomgår en normaliseringsprocess likt den som misshandlade kvinnor genomgår", varpå hon fortsätter: "Till slut blir våldet ett vardagligt inslag som man gradvis vänjer sig vid. Gränserna förskjuts".²⁹ Detta argument förvisso i sig placeras under toposkategorin likhet/skillnad, då det rör sig om ett liknelseförhållande mellan hatets inverkan på människor och våld mot kvinnor.³⁰

Det som jag främst vill visa på med denna utläggning är att Sveland i första hand lutar sin argumentation på liknelser och *exempla* – något som vi senare i uppsatsen kommer att upptäcka kan vara fördelaktigt ur en rent teoretisk synvinkel.³¹ Problemet med denna argumentationsplats är emellertid att mottagaren måste ha någorlunda likartade referensramar som skribenten själv – annars håller inte argumentet.³²

Sveland knyter även an sitt resonemang till Anders Behring Breivik (artikeln skrevs i efterdyningarna av händelserna på Utøya): "De värsta förrädarna i Breiviks värld är kvinnor och framför allt feminister eftersom de underblåser multikulturalism och har feminiserat västerländska män". Därigenom formulerar Sveland ett så kallat argument som bygger på verklighetens struktur. När Perelman skriver om denna sorts argumentation i *Retorikens imperium* menar han att det finns "två olika sätt att strukturera det verkliga".³³ Det första utgår från så kallade *successionsförbindelser*, vilket innebär att ett ting ställs bredvid ett annat av samma natur, såsom orsak och verkan, medan *koexistensiella förbindelser* innebär ett

²⁹ Maria Sveland, "Hatet som gör mig politiskt deprimerad", *Dagens Nyheter* 8/2 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/hatet-som-gor-mig-politiskt-deprimerad> (2013-02-20).

³⁰ Ibid.

³¹ Se bland annat s. 18.

³² Weaver 2001, s. 1355. Jag har själv gjort bedömningen angående läsarens referensramar. Om detta nämner Weaver ingenting – även om han implicit uttrycker en liknande tanke, genom att hävda att det vid användningen av analogier inte finns någon "universell grund" att utgå från.

³³ Perelman 2004, s.107.

sammanförande av fenomen som befinner sig på olika nivåer.³⁴ En person och dess handlingar är ett exempel på det senare, vilket utmärker sig bland annat genom att sådana företeelser inte går att direkt förena i form av orsak och verkan. Svelands härledning till Breivik och hans idéer som ett argument för den tes hon driver, innebär alltså en koexistenssiell förbindelse. Ett sådant argument kan lätt fallera om motståndaren påvisar ett glapp i övergången från personen till dess handlingar till det som skribenten söker förmedla. Vi kan som ett exempel lyfta fram Svelands påstående "antifeminismen och högerextremismen är sammankopplade eftersom att Breivik förespråkar dem båda".³⁵ Detta skulle någon kunna invända mot genom att peka på att Breivik var ett extremfall eller att hans åsikter inte delas av alla antifeminister.

Däremot kan koexistensförbindelsen fungera på ett övertygande sätt om mottagaren direkt gör samma koppling som Sveland angående Breivik och den ideologi han förespråkar, för att sedan gå vidare till att se ett samband mellan sagda ideologi och antifeminismen.

Pär Ströms svar

I anknytning till det hon nämner angående Breiviks kvinnoförakt skriver Maria Sveland:

Just hatet mot det så kallat politiskt korrekta, eller kulturmarxismen, är ett genomgående tema bland antifeministiska bloggare som Pär Ström och Pelle Billing. I deras värld råder en stats- och mediefeminism som utövar en hegemonisk kontroll över åsikter och värderingar. Och eftersom gränserna långsamt förskjutits kallar ingen Pär Ström eller Pelle Billing för de extremister de faktiskt är, tvärtom bjuds de in till tv-soffor och debatter och erbjuds utrymme på olika forum.³⁶

På detta svarar författaren och bloggaren Pär Ström i en egen artikel att han "kräver lika rättigheter och skyldigheter för könen" och därför inte är extremist.³⁷ Ströms artikel publicerades i *Dagens Nyheter* som en direkt respons på Svelands text, och de båda skribenterna representerar

³⁴ Perelman 2004, s.115f.

³⁵ Maria Sveland, "Hatet som gör mig politiskt deprimerad", *Dagens Nyheter* 8/2 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/hatet-som-gor-mig-politiskt-deprimerad> (2013-02-20).

³⁶ Ibid.

³⁷ Pär Ström, "Feministerna har inte kunnat hantera sin framgång", *Dagens Nyheter* 10/2 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/par-strom-feministerna-har-inte-kunnat-hantera-sin-framgang> (2013-02-20).

varsin sida i debatten kring feminism och jämställdhet. Detta innebär möjligen en viss skillnad i deras användning av olika topiker, men är kanske framför allt avgörande för texternas respektive auditorium – något som jag ämnar återkomma till i nästa avsnitt.³⁸

För att återgå till ämnet argumentationsplatser, är det viktigt att först göra reda för de centrala argumenten i Ströms artikel. Rubriken lyder "Feministerna har inte kunnat hantera sin framgång" – ett påstående som även tycks vara skribentens huvudsakliga tes. Hans första argument för att stödja denna tas emellertid upp först i artikelns senare del – efter det att författaren avverkat ett antal försvarsargument gentemot det han ser som ett angrepp från Maria Sveland. Ström argumenterar för sin egen "oskuld" bland annat genom att föra en diskussion kring vad som enligt honom definierar ordet *extremism*. "Nej [...] om något på genusområdet är extremistiskt i Sverige så är det feminismen", skriver han, och fortsätter lite senare i stycket: "Idag har feminismen urartat till en kravmaskin som växt samman med makten, och som begär privilegier för kvinnor samtidigt som den ignorerar mäns problem och ofta sprider manshat omkring sig". Här ser vi vad som förefaller vara ingången till Ströms centrala ståndpunkt – det vill säga att feminismen missgynnar män. Denna tes för han fram särskilt genom att visa på en rad olika exempel – som består av argument med exempel, illustrationer och modeller.³⁹

Slutorden i Pär Ströms artikel lyder: "Nu har jämställdismens tid kommit [...] En tid med lika rättigheter för båda könen – utan kvotering och annan diskriminering. En tid av könsneutral lagstiftning. Kort sagt – en tid av rättvisa". Möjligen går det här att urskilja topiken definition. Att leda argumentationen tillbaka till rättvisa, ett begrepp som doxologiskt sett är av "god natur", är nämligen att identifiera det essentiella i ett fenomen – det oföränderliga eller det mest kärnfulla.⁴⁰

Detta gör, enligt Weaver, definition till en etiskt sett "bättre" argumentationsgrund än övriga topiker.⁴¹ Möjligtvis kan Weavers definitionsbegrepp te sig relativt förenklat vid första anblicken,

³⁸ Se "Topiker och publikar", s. 20.

³⁹ Pär Ström, "Feministerna har inte kunnat hantera sin framgång", *Dagens Nyheter* 10/2 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/par-strom-feministerna-har-inte-kunnat-hantera-sin-framgang> (2013-02-20).

⁴⁰ Weaver 2001, s. 1354f.

⁴¹ Ibid., s. 1355.

då ingen ingående beskrivning ges av vad som räknas som en absolut och oföränderlig sanning. Däremot återfinns en relevant poäng i hans resonemang, vilken jag har tagit fasta på i denna analys, nämligen att vissa argument syftar till att övertyga om en moralisk kärnpunkt, medan andra baseras på mer föränderliga argumentationsplatser.

Vad gäller kvasilogiska argument, övertygar dessa sällan helt på egen hand.⁴² Istället används de med fördel i kombination med argument som baseras på verklighetens struktur.⁴³ Jag vill peka på att denna teori stämmer väl överens med det vi kan urskilja i Ström argumentation, vilket är en härledning till orsak-verkan likväl som definition. Det senare har förvisso behandlats som ett kvasilogiskt argument här, då Weaver aldrig ställer några krav på att definition bör kompletteras med en annan argumentgrund.⁴⁴

Vi kan vidare ställa oss frågan om huruvida rättvisa verkligen är detsamma som könsneutral lagstiftning, såsom Ström hävdar. Denna aspekt av definitionstopiken kommer jag att knyta an till i slutdiskussionen.⁴⁵

Som specifikt *topos* i Ströms text återfinns det jag har valt att kalla *lagar och politik*. Det är nämligen med utgångspunkt i frågor inom lagstiftningens ramar, som skribenten för fram sina huvudargument. Maria Sveland, å andra sidan, använder sig av den särskilda topiken strömningar och tendenser när hon beskriver hur olika stämningar tillsammans bildar det hon upplever som ett växande hat mot feminister.⁴⁶ Skillnaden mellan dessa argumentationsplatser är att den senare rymmer både politiska strömningar – såsom högerextremism – och andra, mer generella tendenser i form av metaforiska gränsförskjutningar, medan lagar och politik snarare är en konkret plats av lagstiftning och politiska ideologier.

⁴² Jag utgår i denna uppsats från att definition åtminstone i vissa avseenden är jämförbart med kvasilogiska argument. Se Perelman (2004), s. 91f.

⁴³ Perelman 2004, s. 105.

⁴⁴ Weaver 2001, s. 1354f.

⁴⁵ Se "Sammanfattande diskussion, s. 27f.

⁴⁶ Maria Sveland, "Hatet som gör mig politiskt deprimerad", *Dagens Nyheter* 8/2 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/hatet-som-gor-mig-politiskt-deprimerad> (2013-02-20).

Pelle Billing och Ann Heberlein

Inledningsvis nämnde jag hur även Pelle Billing figurerade i Maria Svelands text som representant för den växande antifeminismen. Detta valde Billing att besvara i en egen debattartikel.⁴⁷ Artikeln fick rubriken "Mansfrågorna har försvunnit till förmån för kvinnorna", och följer i vissa avseenden samma linje som Pär Ströms text. Däremot tar Billing ett steg till baka, jämfört med Ström, och uttrycker till exempel aldrig att feminismen är extremistisk. Fokus ligger istället i Billings text på individen *versus* samhället. Han skriver bland annat:

Den första av mina idéer som kan vara kontroversiell i Svelands värld är att jag står upp för varje individs rätt att få leva som han eller hon vill, inom lagens ramar. Vi som driver idédebatten i samhället kan ha allehanda åsikter om vad som gör en människa lycklig, men i slutändan är det upp till varje människa att välja livsstil. Denna tankegång skär sig med påbudet om att vi måste uppnå en total statistisk jämställdhet mellan könen.⁴⁸

Här formulerar Billing ett påstående som bygger på ett entymem – det vill säga det underförstådda att feminism innebär minskad frihet för individen.⁴⁹ Entymemet ser jag som en röd tråd i Billings text. "Således skam- och skuldbeläggs vanliga människor för hur de väljer att inordna sin vardag", skriver han, och syftar på det han ser som en effekt av 50/50-fördelning i hemmet och på arbetsplatsen.⁵⁰ Argumentet "feminismen missgynnar individen" är hämtat från topiken orsak-verkan, eftersom det rör sig om en företeelse eller orsak, feminismen, som leder till en effekt, ett missgynnande av individen.

Det finns emellertid ytterligare en tankegång i Billings text som utgör en stor del av hans resonemang. Denna tanke uttrycks bland annat i följande citat:

⁴⁷ Pelle Billing, "Mansfrågorna har försvunnit till förmån för kvinnorna", *Dagens Nyheter* 15/2 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/pelle-billing-mansfragorna-har-forsvunnit-till-forman-for-kvinnorna> (2013-02-20).

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Ett entymem är en syllogism, det vill säga en slutledning, där en av premisserna är implicit.

⁵⁰ Pelle Billing, "Mansfrågorna har försvunnit till förmån för kvinnorna", *Dagens Nyheter* 15/2 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/pelle-billing-mansfragorna-har-forsvunnit-till-forman-for-kvinnorna> (2013-02-20).

Vi vet att det dör en man i veckan på sin arbetsplats [...] Vi vet att det är övervägande män som tar sina liv. Framför allt vet vi att pappor har det svårt i vårdnadstvister och att lagstiftningen är dålig på att vårda bandet mellan barn och pappa. Dessa frågor behöver lyftas in i jämställdhetspolitiken, så att mäns utmaningar i vardagen tydliggörs.⁵¹

Billing hävdar här att feminister bortser från mäns problem. Detta använder han i sin tur som stöd för sin tes "Sverige behöver ny form av jämställdhet".⁵² Genom att implicit uttrycka att jämställdhet ska gynna båda könen, grundar skribenten på sätt och vis sitt resonemang på topiken definition. Han indikerar nämligen att Sverige behöver en ny form av jämställdhet eftersom det råder orättvisor mellan könen. Rättvisbegreppet kan i detta sammanhang betraktas som ett sätt att söka sig till sakfrågans essens – det är något som de flesta kanske skulle vara beredda att hålla med om, nämligen att rättvisa i samhället är eftersträvansvärt.

Däremot förekommer definitionsargumentet inte på egen hand, utan kompletteras med en successionsförbindelse. Sann jämställdhet (verkan) uppnås genom (orsaken) att mansfrågor lyfts fram inom politiken, menar Billing.⁵³

Det som kanske vid första anblicken liknar ett definitionstopos tycks således snarare vara ett kvasilogiskt argument, vilket även bygger på verklighetens struktur. Hade argumentet varit utformat som ett *doxa*-baserat påstående, såsom "jämställdhet bör innebära lika rättigheter för kvinnor och män" hade vi möjligen kunnat tala om ett rent definitionstopos.

Vad gäller specifika argumentationsplatser i Billings artikel, tycks lagar och politik vara den mest utmärkande. I likhet med Pär Ström bygger nämligen Billing sitt resonemang kring jämställdhetspolitiken, genom att argumentera mot en 50/50-fördelning av föräldraledighet samt för en könsneutral lagstiftning.⁵⁴

⁵¹ Pelle Billing, "Mansfrågorna har försvunnit till förmån för kvinnorna", *Dagens Nyheter* 15/2 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/pelle-billing-mansfragorna-har-forsvunnit-till-forman-for-kvinnorna> (2013-02-20).

⁵² Ibid.

⁵³ Ibid.

⁵⁴ Ibid.

Ett av de övriga debattinlägg som följde på Maria Svelands artikel var Ann Heberleins text "Därför är det en lättnad att kallas idiot".⁵⁵ Denna publicerades i *Dagens Nyheter*, under samma rubrik som föregående artiklar, det vill säga den rubrik som löd "Hatet och politiken". Heberlein tar i denna text ställning till det hon beskriver som: "Maria Svelands uppskruvade och illa argumenterande men [...] uppriktigt bekymrade text, där hon hävdar ett samband mellan växande rasism och växande kvinnohat". Vidare kommenterar Heberlein debatten i sig, och menar att denna förts "företadesvis av män" samt "handlat om män, det vill säga vem av männen som har rätt". Hon tillägger sedan: "Den sortens tjugatiga tuppfajter intresserar mig föga".⁵⁶

Vad det är som faktiskt argumenteras för framgår således inte förrän ett par stycken in i texten, där Heberlein bland annat påpekar att Pelle Billing och Pär Ström "ger uttryck för både rädsla och förakt för kvinnor".⁵⁷

Heberlein förklarar kvinnohatet och främlingsfientligheten som båda starkt sammankopplade med maktlöshet.⁵⁸ Detta samband, och erkännandet av det, menar hon, är grundläggande förutsättningar för att vi någonsin ska uppnå ett jämställt samhälle. Denna hänvisning till maktlöshet kan dels ses som ett förhållande av likhet-skillnad mellan kvinnohat och främlingsfientligheten, men är även enligt min mening ett sätt att belysa en ojämlikhet mellan kvinnor och män. Heberlein bygger upp sitt argument på tanken att alla människor bör ha samma villkor– något som kan ses som förenligt med vår tids *doxa*. Därför menar jag att Heberleins argumentationen också går att betrakta som hämtat från platsen definition.

Genom att luta min analys, inte bara på Perelmans teori, utan även på Weavers, förmår jag göra bedömningen att definition är den högsta topiken i *toposhierarkin*.⁵⁹ Jag vill peka på att Heberleins argumentation är ett exempel på detta, då hon teoretiskt sett kan övertyga mer effektivt med hjälp av kvasilogiska argument, av att endast utgå från orsak-verkan eller likhet/

⁵⁵ Ann Heberlein, "Därför är det en lättnad att kallas idiot", *Dagens Nyheter* 19/3 2012, <http://www.dn.se/kulturoch-samfund/darfor-ar-det-en-lattnad-att-kallas-idiot> (2013-02-22).

⁵⁶ Ibid.

⁵⁷ Ibid.

⁵⁸ Ibid.

⁵⁹ Weaver 2001, s. 1355. Jfr. Perelman 2004, s. 81.

skillnad. Ett kvasilogiskt, eller definitionsbaserat, argument som "kvinnohatet måste belysas, eftersom alla människor förtjänar att ha samma villkor" är förmodligen mer hållbart i längden än ett påstående som "kvinnohatet måste belysas, eftersom det leder till dåligt självförtroende hos kvinnor". Även om det senare argumentet även det kan fungera övertygande, är det relativt föränderligt i jämförelse med påståendet att alla människor inte förtjänar samma villkor. Här blir det dock återigen en fråga om vilken som är en kulturs rådande *doxa*.

För att återgå till Heberleins artikel, föreslår jag emellertid att vi granskar följande citat, i vilket hon avrundar sin argumentation:

Det latent, passivt aggressiva kvinnohat som både män och kvinnor bär måste problematiseras [...] Män vill bli respekterade av män, beundrade av män, smickrade av män. Kvinnor vill också bli respekterade av män, beundrade och smickrande: inte för sin sex appeal utan för sin intellektuella förmåga. Det vet männen. Det är därför de hatmail jag får från män alltid handlar om mitt utseende [...] och aldrig om mina argument. Det skulle vara en lättnad att någon gång bli kallad idiot istället för fitta/hora/luder. Att slippa reduceras till en kropp, ett kön. Att faktiskt, någon gång, bli bemött som en tänkande varelse.⁶⁰

Det som påvisas här är ett samband mellan kvinnohatet och den rådande maktstruktur som Heberlein tycker sig se – den struktur som bidrar till att kvinnors intellekt får stå tillbaka i förmån för deras kroppar. Heberlein använder förvisso sina egna erfarenheter som *exempla*, vilket i sig kan beskrivas som argumentation med exempel, illustrationer och modeller. Men genom att visa på kvinnor och mäns olika villkor, lutar hon även sin argumentation på den särskilda topiken *maktstruktur och hierarki*. Detta *topos* kommer jag senare i uppsatsen att visa har stor betydelse för hur Heberleins text förhåller sig till den akademiska feminismen.

Anna-Klara Bratt och Ivar Arpi

"Vilka som bryter igenom nätväggen och tar sig ut i verkligheten är på förhand omöjligt att säga, men att ignorera varningarna, tongångarna och hoten när de ligger i den egna mejlboxen vore ju inte klokt?"⁶¹ Så skriver Anna-Klara Bratt i anledning av kulturdebatten i *Dagens nyheter* som

⁶⁰ Ann Heberlein, "Därför är det en lättnad att kallas idiot", *Dagens Nyheter* 19/3 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/darfor-ar-det-en-lattnad-att-kallas-idiot> (2013-02-22).

⁶¹ Anna-Klara Bratt, "Hatet mot feminismen växer", *Dagens Nyheter* 22/2 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/hatet-mot-feminister-vaxer> (2012-02-21).

Maria Sveland inlett i februari 2012. Bratt syftar i ovanstående citat på att hatet som sprider sig över internet delvis är ett hat riktat mot feminister. Angående Svelands debattartikel skriver Bratt: "Det handlar inte om det seglivade och psykiskt sjuka hatet mot kvinnor som talar, har åsikter och syns i offentligheten i allmänhet utan ett ideologiserat och grumligt, växande hat mot feminister i synnerhet."⁶² Hon menar vidare att hatet mot feminister måste betraktas som en del av något större – "det hänger ihop: den växande islamofobin, de antiintellektuella stämningarna och hatet mot feminister. Det är bara att följa Breiviks hatkarta".⁶³ Detta använder Bratt som ett argument för att antifeminismen är något som bör uppmärksammas och kämpas emot.

Likhet/skillnad förefaller vara den mest framträdande topiken i Bratts text, då hon dels visar på en skillnad mellan kvinnohat och antifeminism, dels på en likhet mellan antifeminism och islamofobi och antiintellektualitet. Effekten av detta blir att mottagaren antingen håller med om kopplingen mellan de olika företeelserna och kan då direkt hålla med om slutsatsen. I ett fall där läsaren inte går med på att till exempel antifeminism går att likställa med islamofobi, måste Bratt gå vidare till att övertyga om varför denna liknelse är befogad.

Däremot förefaller argumentationsgrunden likhet/skillnad vara mer ämnad att övertyga än platsen orsak-verkan, vilken vi har sett hos tidigare skribenter. En jämförelse mellan två ting bjuder nämligen in mottagaren till att själv göra associationer. Argument som bygger på verklighetens struktur är istället direkt förevisande, på så sätt att de hävdar ett förutsagt förhållande mellan en företeelse och dess effekt – något som dessutom kan överdrivas och således bli mindre hållbart.⁶⁴

Ett speciellt *topos* för Bratts argumentation är det jag har valt att kalla strömningar och tendenser. Bratt förklarar hatet mot feminister som en följd av de högerextremistiska och antiintellektuella tendenser som hon upplever i samhället. Feminismen och feminister försvaras således genom att ställas mot en rad negativt betingade fenomen.⁶⁵

⁶² Ibid.

⁶³ Ibid.

⁶⁴ Perelman 2004, s. 109f.

⁶⁵ Anna-Klara Bratt, "Hatet mot feminismen växer", *Dagens Nyheter* 22/2 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/hatet-mot-feminister-vaxer> (2012-02-21).

Skribenten Ivar Arpi, skriver i en artikel publicerad på *Newsmill* om feminism ur ett annat perspektiv. "Kritik av feminism är inte fascism" lyder rubriken och i artikeln invänder Arpi mot det som Maria Sveland skriver angående antifeminism och hat.⁶⁶ Arpi menar att termen "politiskt korrekt hade större betydelse förr: "Då var det även vanligt att avfärda kritik mot feminismen som kvinnohat", skriver han, och fortsätter: "Det sker fortfarande, men generellt sett har debattklimatet blivit mer öppet. Fler röster hörs. Det är just denna åsiktspluralismen som Sveland vill tysta ned [...] De folkvalda Sverigedemokraterna ska inte få vara med i tv, och de som inte är feminister kallas extremister".⁶⁷

Arpi använder sig av topiken likhet/skillnad – han betonar olikheter mellan meningsåtskillnader och förtryck, mellan kvinnohat och kritik mot feminism.⁶⁸ Därutöver använder han tanken om yttrande- och åsiktsfrihet som grund för ovanstående argument angående åsiktspluralism. Detta innebär i sig en särskild argumentationsplats, det vill säga *demokrati och ideologi*.

Med detta vill jag visa på att Arpis resonemang inte i första hand berör ämnet feminism, utan snarare innebär en kritik av Svelands argumentationssätt, vilket han menar går ut på att endast skuldbelägga personer som "befinner sig till höger om henne själv".⁶⁹ Arpi försvarar emellertid den antifeministiska sidan genom att implicit påpeka att det som Sveland beskriver som antifeminism i själva verket endast är en kritik mot feminismen. Därigenom anlägger Arpi ett perspektiv på diskussionen som liknar det hos Ström och Billing – även om topikerna för de olika artiklarna skiljer sig åt.

Sveland avslutar debatten och Ström fyller i

⁶⁶ Ivar Arpi, "Kritik av feminism är inte fascism", *Newsmill* 8/2 2012, <http://www.newsmill.se/artikel/2012/02/08/kritik-av-feminism-r-inte-fascism> (2013-03-01).

⁶⁷ Ibid.

⁶⁸ Ibid.

⁶⁹ Ibid.

I mars 2012 kunde man i *Dagens nyheter* läsa en artikel med rubriken "I tystnaden vilar förnekelsen av orättvisorna". Författaren, Maria Sveland, avrundar här den debatt som hon inlett tidigare samma år.⁷⁰

"Jag är etnisk svensk och skulle därför också kunna börja gorma om att jag känner mig kränkt och anklagad varje gång någon försökte påtala den växande rasismen hos många etniska svenskar. Men jag har inga problem med att inse min skuld". Sveland argumenterar här utifrån en plats av likhet/skillnad. Något längre ned i artikeln skriver hon:

Antifeministerna vet nämligen att ett rättvist samhälle på inga sätt skulle likna det samhälle vi har idag. Ett rättvist samhälle skulle innebära en förskjutning av såväl makten som gamla sköna privilegier. Kanske är det denna rädsla inför förändring som även den stora tysta massan upplever? En tystnad som faktiskt understödjer hatet.

En genomgående tanke i Svelands text är, som framgår, att förnekelse av orättvisor verkar för att understödja dessa. "Så länge vi låter tystnaden råda kommer vårt samhälle att förbli rasistiskt och orättvist, skriver hon.⁷¹ Grundidén bakom detta argument består i att för att vi ska kunna bekämpa orättvisor i samhället måste vi uppmärksamma dem. Här kan vi utläsa argumentplatsen definition – Sveland lutar sitt resonemang på en *doxa*-artad kärnpunkt i och med att utgå från tanken om rättvisa. Jämför vi detta med om hon exempelvis gått till orsak-verkan, kan vi finna en poäng i att som Weavers föredra det "etiskt goda" argumentet.⁷² Ett argument som bygger på verklighetens struktur hade kunnat formuleras som att "vi måste uppmärksamma orättvisor i samhället för att det kommer att gynna ett visst politiskt parti". Detta argument hade inte bara fallit samman om det visade sig att effekten inte alls var gynnsam för det specifika politiska partiet. Det hade dessutom framstått som mindre etiskt övertygande jämfört med om någon hade lagt fram argumentet om rättvisa.

⁷⁰ Maria Sveland, "I tystnaden vilar förnekelsen av orättvisorna", *Dagens Nyheter* 27/3 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/i-tystnaden-vilar-fornekelsen-av-orattvisorna> (2013-02-21). Debatten pågår i viss mån än idag, bland annat i och med Svelands senaste bok "Hatet". De texter som avses i denna uppsats innebär således endast en liten, inledande del av diskussionen som helhet.

⁷¹ Maria Sveland, "I tystnaden vilar förnekelsen av orättvisorna", *Dagens Nyheter* 27/3 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/i-tystnaden-vilar-fornekelsen-av-orattvisorna> (2013-02-21).

⁷² Weaver 2001, s. 1355f.

I Svelands text återfinns även ett särskilt *topos*, vilket kan betecknas som *feministisk utopi*. Sveland menar att diskriminering och förtryck i samhället endast går att utrota genom en upplösning av de rådande maktförhållandena. Alla människor bör enligt henne se sina privilegier och sitt ansvar gentemot människogrupper som strukturellt sett är mer förtryckta än de själva. Detta är alltså enligt Sveland inte är vad antifeminister tycks göra, när de framställer sig själva som kränkta och förtryckta.⁷³

Jag har slutligen valt att granska ännu en text av Pär Ström – denna gång publicerad på *Newsmill*. Ström bemöter här det som Sveland skriver i ovan citerade artikel. Bland annat är det den enligt Ström privilegierade feminismen som står i fokus för Ströms motargumentation.

Att Maria Sveland har en sådan enorm tillgång till mediautrymme för ett radikalfeministiskt budskap i Sveriges största morgontidning utgör ett exempel på att hon är en tung makthavare och att den feministiska ideologin *inte* är den underdog hon försöker framställa den som. Tvärtom har feminismen erövat de flesta av maktens domäner och skaffat sig åtskilliga privilegier.⁷⁴

Utan att förklara detta påstående närmare, går Ström vidare till att definiera ordet "hat" – eller, närmare bestämt, till att definiera Maria Svelands definition av hat. Han menar att Sveland gör en felaktig verklighetsbedömning när hon beskriver de som inte delar hennes åsikter som "hatare".⁷⁵ Med anledning av denna argumentation har jag tagit fram den speciella topiken *definition av begrepp*.

Då Ström även belyser det han anser vara ett maktövertag hos feministerna, genom att visa på Svelands mediautrymme, formar han ett samband mellan en person och hennes handlingar. Sveland kopplas alltså i ovanstående citat till sina handlingar, eller i det här fallet idégrund, det vill säga radikalfeminismen. Dessutom beskrivs hon som en "tung makthavare", vilket får som följd ett maktövertag för radikalfeminismen i samhället, enligt Ström.

Vad vill jag då ha sagt med denna specifika redogörelse? Spelar det egentligen någon roll, vilka topiker och argumenttekniker som understödjer de olika texterna? Inte helt oväntat är mitt svar

⁷³ Maria Sveland, "I tystnaden vilar förnekelsen av orättvisorna", *Dagens Nyheter* 27/3 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/i-tystnaden-vilar-fornekelsen-av-orattvisorna> (2013-02-21).

⁷⁴ Pär Ström, Sanningen om Maria Svelands pubkväll", *Newsmill* 28/3 2012, <http://www.newsmill.se/artikel/2012/03/28/sanningen-om-maria-svelands-pubkv-ll> (2013-03-17).

⁷⁵ Ibid.

ja, det spelar roll. Däremot blir toposanalysen endast verkligt kärnfull om vi sätter in denna i ett större sammanhang. Låt mig förevisa detta med hjälp av ett exempel.

När Ström hävdar att Svelands utrymme i media är ett tecken på att feminismen har fått stor makt i samhället, gör han automatiskt en koppling mellan fenomenen medieutrymme och makt. För att kunna säga något om argumentets styrka bör vi först undersöka om det kausalförhållande som Ström påvisar mellan dessa fenomen är ett som "de flesta" skulle hålla med om.

Vidare kan vi gå över till att jämföra Ströms argument med Svelands, och således ställa orsak-verkan mot definition. Möjligen blir det svårare att finna en oetisk grund hos Sveland, då hon lyfter fram olika former av orättvisa istället för att som Ström i första hand peka på feminismens privilegier. Jag kommer längre fram i uppsatsen att diskutera huruvida Svelands argumentationsteknik är mer effektiv i slutändan, jämfört med Ströms, eller om effektivitet snarare beror på andra orsaker.⁷⁶

Nedan följer emellertid en tabell över de vanligast förekommande topikerna i respektive debattartikel, varpå de specifika argumentationsplatserna presenteras i ytterligare en tabell.

Skribent

Allmänt *topos*/argumentationsteknik

Maria Sveland (artikel 1).....	likhet/skillnad, arg. som bygger på verklighetens struktur
Pär Ström (artikel 2).....	orsak-verkan, (definition)
Pelle Billing (artikel 3).....	orsak-verkan, (definition)
Ann Heberlein (artikel 4).....	likhet/skillnad, definition
Anna-Klara Bratt (artikel 5).....	likhet/skillnad
Ivar Arpi (artikel 6).....	likhet/skillnad
Maria Sveland (artikel 7).....	definition
Pär Ström (artikel 8).....	arg. som bygger på verklighetens struktur

Skribent

Specifikt *topos*

Maria Sveland (artikel 1).....	strömningar och tendenser
Pär Ström (artikel 2).....	lagar och politik
Pelle Billing (artikel 3).....	lagar och politik
Ann Heberlein (artikel 4).....	maktstruktur och hierarki

⁷⁶ Se "Sammanfattande diskussion, s. 27f.

Anna-Klara Bratt (artikel 5).....	strömningar och tendenser
Ivar Arpi (artikel 6).....	demokrati och ideologi
Maria Sveland (artikel 7).....	feministisk utopi
Pär Ström (artikel 8).....	definition av begrepp

Vid första anblick kan dessa tabeller kanske te sig aningen intetsägande. I själva verket menar jag dock att det är här vi förmår ta det första steget mot en värdering av argumentens styrka och eventuella effekt. Detta kommer även det att diskuteras mer ingående i slutdiskussionen, men innan vi når fram till denna följer en redogörelse för argumentationernas respektive auditorium.

Topiker och publikker

Där föregående avsnitt främst fokuserades på användningen av topiker, avses alltså under denna rubrik en analys av texternas så kallade *implicerade publikker*. I uppsatsens inledning beskrev jag hur Chaïm Perelman och Lucie Olbrecht-Tytecas teorier om auditoriet inbegriper en uppdelning mellan universella och specifika argument. Denna distinktion blir mindre relevant i den här analysen, då det snarare rör sig om vilka sorts särskilda auditorier som kan utläsas i respektive text – alltså inte huruvida de är särskilt eller generellt riktade. Utifrån vad jag har kommit fram till angående den avsedda debatten, förefaller nämligen samtliga argumentationer inbegripa mer eller mindre specifika publikker.

I artikeln "Hatet som gör mig politiskt deprimerad" argumenterar Maria Sveland för att antifeminismen är en form av extremism, och på så sätt även är en del av det politiska hatet.⁷⁷ För att övertygas om detta måste den tänkta mottagaren i första hand vara medveten om vad det politiska hatet innebär samt att det existerar. Annars blir jämförelsen mellan detta och antifeminismen en irrelevant poäng.

Det vi ser i Svelands text är en publik som ombeds att se ett samband mellan tesen, "antifeminism är en form av hat" och topiken likhet/skillnad. Detsamma gäller den specifika topiken strömningar och tendenser. Kopplingen mellan "pusselbitarna" och det hat mot feminismen som skribenten beskriver, måste te sig naturlig för den implicerade mottagaren. Vad

⁷⁷ Maria Sveland, "Hatet som gör mig politiskt deprimerad", *Dagens Nyheter* 8/2 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/hatet-som-gor-mig-politiskt-deprimerad> (2013-02-20).

hen har för förkunskaper angående ämnet feminism i allmänhet är däremot av mindre vikt, då Sveland främst argumenterar mot hatet, inte för feminismen.

Pär Ströms artikel "Feministerna har inte kunnat hantera sin framgång" är riktat till ett något annorlunda auditorium, jämfört med Maria Svelands.⁷⁸ Det rör sig i Ströms fall om en publik som först och främst måste dela uppfattningen om att Sverige redan har blivit ett jämställt land. I slutändan ska nämligen mottagaren kunna övertygas om att jämställdhetsvågen nu har tippat över – till förmån för kvinnorna.⁷⁹

Genom att använda sig av den specifika topiken lagar och politik, förutsätter Ström även att publiken håller med om att kärnan till jämställdhet återfinns inom ramarna för lagstiftning och politiska bestämmelser. Är man överens om detta, anser man även per automatik att andra faktorer är av mindre eller ingen vikt. Med andra faktorer menar jag exempelvis sexism inom språket, fördomar och könsstereotyper. Om detta nämner Ström nämligen ingenting i sin artikel.

Pelle Billings auditorium går till viss del att likna vid Pär Ströms. De fokuserar båda på mannens underläge i vissa specifika lagfrågor, och begreppet "likhet inför lagen" används som ett belägg för att feminismen missgynnar män.⁸⁰ Således kan vi även i Billings argumentation urskilja ett implicerat auditorium som bygger på en icke-genusvetenskaplig grundtanke.⁸¹ För att bli övertygad om att feminismen missgynnar män, såsom Billing hävdar, måste alltså publiken hålla med om att mäns situation går att likställa med kvinnors.

Detta skiljer sig något från vad Ann Heberlein beskriver i sin artikel "Därför är det en lättnad att kallas idiot".⁸² Hon tar förvisso avstånd från Maria Svelands idé om antifeminism – men

⁷⁸ Pär Ström, "Feministerna har inte kunnat hantera sin framgång", *Dagens Nyheter* 10/2 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/par-strom-feministerna-har-inte-kunnat-hantera-sin-framgang> (2013-02-20).

⁷⁹ Ibid.

⁸⁰ Pelle Billing, "Mansfrågorna har försvunnit till förmån för kvinnorna", *Dagens Nyheter* 15/2 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/pelle-billing-mansfragorna-har-forsvunnit-till-forman-for-kvinnorna> (2013-02-20).

⁸¹ Ibid.

⁸² Ann Heberlein, "Därför är det en lättnad att kallas idiot", *Dagens Nyheter* 19/3 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/darfor-ar-det-en-lattnad-att-kallas-idiot> (2013-02-22).

tanken på män som förtryckta i och med feminismen uttrycks till synes inte alls hos Heberlein. Istället skriver hon om kvinnor som förtrycks av män på grund av att de är kvinnor.⁸³

I detta argument finner jag kopplingar till tanken om en existerande könsmaktordning, vilken hör samman med genusforskningen.⁸⁴ Här ser vi alltså en tydlig skillnad mellan Billing och Ströms argumentationer, vilka i huvudsak berör frågan om olikheter inom lagstiftningen.

Då Heberlein intar en sorts mellanposition, riktar hon sig till en publik som skiljer sig från tidigare skribenters. Heberleins auditorium är inte, som i övriga fall, styrt av en viss politisk eller ideologisk ståndpunkt. Istället riktar sig texten till en mottagarskara som går med på att det förekommer olikheter i hur man bemöts som kvinna respektive man. Eftersom detta inte är bundet varken till en viss politisk ideologi eller till en anti-antifeministisk tankegrund, kan Heberleins argumentation möjligen betraktas som mer universellt riktad än övriga texter.

Nästa artikel ut i raden är Anna-Klara Bratts inlägg "Hatet mot feministerna växer". Bratt närmar sig problemet på ett annat sätt än Heberlein – även om skribenterna har placerats på samma sida i debatten genom denna uppsats. Där Heberlein snarare lyfter fram det ständigt närvarande kvinnohatet, hävdar Bratt att hatet mot feminister är skilt från det allmänna kvinnoförtrycket.⁸⁵ Argumentationen innebär, i och med den specifika topiken strömningar och tendenser, ett auditorium som kommer att kunna övertygas om att hatfulla tendenser i samhället förklarar att det finns ett hat mot feminister skilt från kvinnohat.⁸⁶

Ivar Arpi fokuserar en liknande aspekt, men frågar sig istället om "kritik av feminismen är detsamma som kvinnohat".⁸⁷ Han betonar vikten av en öppen diskussion och invänder i första hand mot Svelands sätt att argumentera, snarare än själva sakfrågan. Resultatet av detta blir att

⁸³ Ibid.

⁸⁴ Gemzöe 2013, s. 93f.

⁸⁵ Anna-Klara Bratt, "Hatet mot feminismen växer", *Dagens Nyheter* 22/2 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/hatet-mot-feminister-vaxer> (2012-02-21).

⁸⁶ Ibid.

⁸⁷ Ivar Arpi, "Kritik av feminism är inte fascism", *Newsmill* 8/2 2012, <http://www.newsmill.se/artikel/2012/02/08/kritik-av-feminism-r-inte-fascism> (2013-03-01).

Arpis publik måste hålla med om att det som Sveland beskriver som antifeminism i själva verket handlar om enbart en kritik mot feminismen.

Där Pär Ström och Pelle Billing båda explicit skriver om mäns motgångar, anlägger Arpi ett annat perspektiv på saken. Han använder sig av topiken likhet/skillnad, vilket innebär att han – istället för att söka övertyga läsaren om att feminismen har fått en viss effekt – jämför olika fenomen med varandra.⁸⁸ Det senare är, om vi förlitar oss på Weavers teori – vilket jag gör här – lättare att hålla med om eftersom publiken då gör egna associationer, till skillnad från vid topiken orsak-verkan.⁸⁹ Arpis auditorium kan på så sätt betraktas som något mindre specifikt.

I de två sista debattinläggen jag ämnar ta upp, åsiktsstängas återigen Maria Sveland och Pär Ström mot varandra. Här är topikerna feministisk utopi samt definition av begrepp avgörande för hur artiklarnas publik ser ut. Man behöver i Svelands fall egentligen inte gå med på något större antal premisser, andra än den att det råder orättvisor i Sverige.⁹⁰ Ströms argumentation bygger emellertid dels på uppfattningen om att feminismen är en rörelse vilken inte längre behövs i det svenska samhället, dels på tanken att mäns situation är jämförbar med kvinnors.⁹¹ Håller mottagaren inte med om detta, betraktas hen inte heller som en del av textens implicerade auditorium. Publiken är nämligen endast en publik i detta avseende om den går med på textens premisser.⁹² Genom att använda vissa topiker – både allmänna och särskilda – utesluter alltså skribenterna automatiskt vissa grupper av mottagare. Auditoriet blir på så sätt mer eller mindre specifikt.⁹³ Ström och Billing texter kan till exempel i teorin inte övertyga någon som inte går med på att Sverige redan har blivit ett jämställt land. Dessutom måste man i båda fallen, för att

⁸⁸ Ibid.

⁸⁹ Weaver 2001, s. 1355f. Weaver beskriver likhet/skillnad som främst en plats av metaforer, analogier och exempel. Jag har emellertid tolkat topiken som även innehållande jämförande utöver troper och stilfigur.

⁹⁰ Maria Sveland, "I tystnaden vilar förnekelsen av orättvisorna", *Dagens Nyheter* 27/3 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/i-tystnaden-vilar-fornekelsen-av-orattvisorna> (2013-02-21).

⁹¹ Pär Ström, Sanningen om Maria Svelands pubkväll", *Newsmill* 28/3 2012, <http://www.newsmill.se/artikel/2012/03/28/sanningen-om-maria-svelands-pubkv-ll> (2013-03-17).

⁹² Perelman 2004, s. 38f.

⁹³ Ibid, s. 49f.

kunna övertygas om att Billing och Ströms respektive tes, anse att sann jämställdhet nästan uteslutande uppnås genom könsneutral lagstiftning. Här vill jag visa på att den speciella topiken lagar och politik innebär en – i vissa avseenden – svagare argumentation än de platser vi ser hos övriga skribenter. Skulle det till exempel visa sig att vårdnadstvister och föräldraledighet inte alls innebar en orättvis behandling av män skulle Ström och Billings argumentationer falla platta till marken.

Vad som däremot får genomslag i den verkliga världen tycks bero på en rad olika faktorer. En är att retoriken idag till stor del påverkas av medielogiken. Även om argumentationen innefattar en specifik implicerad publik, såsom den hos Ström och Billing – i jämförelse med Svelands eller Heberleins – är det alltså tänkbart att de förra övertygar effektivt i och med sina mer specifika argument, genom att skriva inom ett visst medialt forum. Detta för oss in på nästa avsnitt, det vill säga diskussionen om argumentationernas eventuella styrka och genomslagskraft.

Sammanfattande diskussion

Att tala om retorisk effektivitet är i mina ögon kanske att försöka sig på det omöjliga – för hur mäter man egentligen effekt? Däremot kan vi, utifrån olika teorier, undersöka hur exempelvis argumenttekniker används och på så sätt närma oss ett retoriskt problem.

Debatten "Hatet och politiken" inleddes i *Dagens nyheter* men sträckte sig även utanför själva dagstidningen och ut till bloggar, debattforum och kommentarsfält. Detta innebär en svårighet för analysen av artiklar, då olika argument förmodligen får olika mycket genomslag beroende på var de är publicerade. Då emfasen i denna uppsats har legat på att granska själva argumenten samt grunderna för dessa, snarare är den retoriska situationen, har vissa faktorer således fått stå tillbaka.

Det faktum att Maria Sveland och Pär Ströms texter har givits större utrymme än övriga artiklar har naturligtvis inte gått mig obemärkt förbi. Anledningen till att upplägget ser ut på detta vis, är helt enkelt att Sveland och Ström har fått representera respektive sida i debatten.

Jag har vidare gjort ett medvetet val i att inte rikta in mig på topiken *vittne/auktoritet* – främst av den anledningen att denna argumentationsplats befinner sig utanför ramarna för de tre övriga

huvudtopikerna.⁹⁴ Det har dessutom visat sig att samtliga skribenter på ett eller annat sätt använder sig av auktoritetstopiken, varför föga intressanta poänger finns att göra angående detta *topos*.

Istället har fokus legat bland annat på urskiljande av kvasilogiska argument samt definition.

Topiken definition har nämligen uppträtt i fyra av de åtta artiklarna.⁹⁵ Vad som här tycks vara mest uppseendeväckande är att Pär Ström och Pelle Billing använder rättviseplatsen för att belysa mäns problem i förhållande till feminismen, medan Sveland och Heberlein går till kvasilogiska argument i syfte att lyfta fram mer – i brist på ett bättre ord, grundliga – ojämlikheter mellan könen. Då de senare skribenterna dessutom väger in andra ojämlikheter genom att använda sig av topiken likhet-skillnad, riktar sig rimligen deras argument till en mer universell publik. Det tycks således finnas en poäng i att, som Weaver, betrakta topiken likhet/skillnad som, i vissa avseenden, mer effektiv än orsak-verkan.⁹⁶

Av de artiklar som utgår från en feminismkritisk ståndpunkt används i tre av fallen successionsförbindelser i form av orsak-verkan, eller som i den sista artikeln, koexistensiella förbindelser – det vill säga i båda fallen argument som bygger på verklighetens struktur. Som tidigare förevisats kan denna form av argument vara problematisk, då en effekt av en företeelse kan vara svår att påvisa rent konkret, men även på grund av att argumentationsformen inte syftar till att finna den essentiella grunden för en fråga. Här ser vi således återigen hur topiken definition, såsom Weaver beskriver den, övertygar på en högre etisk nivå.⁹⁷

De skribenter som i huvudsak använder sig av definition är, som framgår av tabellen, Maria Sveland och Ann Heberlein.⁹⁸ Detta innebär att dessa två författare utgår från en allmänt accepterad sanning – såsom att alla människor förtjänar att bli rättvist behandlade – vilket i sin tur innebär att de riktar sig till en teoretiskt sett mer universell publik.

⁹⁴ Weaver 2001, s.1354.

⁹⁵ I samtliga fall har dock definition betraktats även som kvasilogiska argument, då de båda syftar till att övertyga mer universella publik. Läs mer om kvasilogiska argument här: Perelman 2004, s. 81f.

⁹⁶ Weaver 2001, s.1355f.

⁹⁷ Weaver 2001, s.1355f.

⁹⁸ Se tabell, s. 20.

Jag utgår alltså från att det faktiskt förekommer någon form av hierarki bland allmänna topiker.⁹⁹ Däremot är det, som vi har sett, ibland nödvändigt att sätta in topikerna i en större kontext. Till exempel måste ordet "rättvisa", för att det ska fungera som en definitionsplats, innebära något som de allra flesta kan tänkas acceptera som sannolikt. Detta är anledningen till att definition i Ström och Billings fall står inom parantes.¹⁰⁰ I deras argumentationer fann jag nämligen brister i användningen av begreppet rättvisa, då det inte nödvändigtvis inbegrips i vår kulturs *doxa* att rättvisa är detsamma som könsneutral lagstiftning. Publiken blir på så sätt mer specifik än i till exempel Sveland och Heberleins texter, och artikeln snävare vad gäller vidden av målgrupp.

Vad gäller de speciella topikerna har jag funnit att en uppdelning går att göra mellan de argumentplatser som är kopplade till genusteorier och de som är kopplade till övriga områden.

Maktstruktur och hierarki är ett specifikt *topos* vilket används av Ann Heberlein. Detta hävdar jag går att knyta an till de genusvetenskapliga begreppen könsordning och genussystem.¹⁰¹ Trots att Heberlein själv aldrig explicit tar ställning till feminismen i sin artikel, anlägger hon alltså en akademisk feministisk aspekt på resonemanget.¹⁰²

I Svelands artikel återfinns en specifik argumentationsplats som jag har betecknat feministisk utopi, och som vidare visar på att hennes resonemang går att koppla till genusforskningen och idén om olika system som leder till samhälleligt förtryck.¹⁰³

Utifrån de argumentationsgrunder som jag just redogjort för, framgår det således tydligt att Sveland och Heberlein båda besitter allmänna kunskaper om genusvetenskapen, medan motståndarsidan istället – både explicit och implicit – tar avstånd från denna disciplin. Ström,

⁹⁹ Ibid. Jag ifrågasätter alltså innebörden av topiken definition, i den bemärkelse att det kan vara svårt att bedöma vad som ska räknas som en frågas essentiella kärnpunkt. Emellertid utgår jag i denna uppsats från att definitionstopiken likväl etiskt sett är att föredra, om den används på ett sådant sätt att argumentationen förs tillbaka till något som enligt vår tids *doxa* betraktas som moraliskt rätt.

¹⁰⁰ Se tabell, s. 20.

¹⁰¹ Raewyn Connell, *Om genus*, övers. Charlotte Hjukström & Anna Sörmark, Göteborg: Daidalos 2009, s.101f.

¹⁰² Ann Heberlein, "Därför är det en lättnad att kallas idiot", *Dagens Nyheter* 19/3 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/darfor-ar-det-en-lattnad-att-kallas-idiot> (2013-02-22).

¹⁰³ Gemzöe 2013, s.172.

Billing och Arpi argumenterar från en ståndpunkt av lag, demokrati och frihet för individen och sätter sig således emot tanken om strukturella och hierarkiska orättvisor i samhället vad gäller kön.

Den akademiskt grundade feminismen är för Ström och Billing vidare endast något som berör en liten privilegierad skara – eliten – som bortser från individens bästa. Här blir alltså ordet elitfeminism aktuellt. Jag vill peka på att anledningen till att skribenter som Ström och Billing fått genomslag i jämställdhetsdebatten, delvis beror på just den distinktion de skapar mellan "proffstyckarna" och den vanliga människan.¹⁰⁴ Att söka påvisa att det förekommer en elit, och därigenom lägga fram argument som sägs gynna den "vanliga människan" är något som förekommer hos Ström såväl som hos Billing. Enligt bland andra Ernesto Laclau (2005) är detta angrepp på intellektuella eliter något som är kännetecknande för populismen.¹⁰⁵ När man, som Ström och Billing – samt i viss mån även Arpi – ställer "folket" mot en elit, inges en känsla av gemenskap vilken sedan kan utnyttjas för att förmedla vissa särskilda åsikter.¹⁰⁶

Som vi har sett går det alltså att koppla speciella topiker till andra, mer generella platser. Jag har i min egen analys urskiljt å ena sidan genusforskningen, å andra sidan populistiska tendenser som implicita utgångspunkter för respektive debattsida. Detta en viktig slutsats av analysen, och ett tydligt exempel på sådant som med fördel kan undersökas ur ett retoriskt perspektiv.

Vad gäller utgången i den debatt som Sveland startade 2012, är det möjligt att ingen tydlig vinnare går att utse – även om den feministiska sidan tycks ha överträffat jämställdisterna i fråga om toposanvändning. Förutom skribenternas användning av topiker förekommer nämligen en rad andra faktorer som är av betydelse för argumentens genomslagskraft; såsom *doxa*, mediainflytande och officiella forum. En artikel publicerad på *Newsmill* riktar sig till en viss

¹⁰⁴ Se bland annat Pelle Billing, "Mansfrågorna har försvunnit till förmån för kvinnorna", *Dagens Nyheter* 15/2 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/pelle-billing-mansfragorna-har-forsvunnit-till-forman-for-kvinnorna> (2013-02-20).

¹⁰⁵ Ernesto Laclau, *On Populist Reason*, London: Verso 2005, s. 5f.

¹⁰⁶ Laclau 2005, s. 18f.

sorts publik, medan en text i *Dagens Nyheter* når ut till en annan, och däri återfinns förmodligen en skillnad i vilka argument som övertygar och inte.¹⁰⁷

Med detta sagt, kvarstår det endast att konstatera att debatten om politiskt hat pågår än idag. Maria Svelands senaste verk *Hatet – en bok om antifeminism* har lett till ännu en diskussion om begreppen feminism respektive antifeminism. Och där en granskning av den debatten är alltför omfattande för denna uppsats knappa trettio sidor, finns det inget som säger att en sådan analys inte är relevant. Genom att undersöka den retoriska situationen även utanför de argumentationer som här valts ut, förmår vi komma åt nya aspekter av debatten och i längden även av problemet i stort.

I denna uppsats har vi fått svar på frågor som "riktar sig skribenten till de redan frälsta eller till en bredare, mer homogen publik?" samt huruvida det krävs särskilda förförståelser, eller om den främsta förutsättningen för att kunna bli övertygad är ett grundläggande moraliskt förhållningssätt. Topikerna orsak-verkan och lagar och politik, som vi ser hos framför allt Ström och Billing, samt ett icke-akademiskt utgångsläge tyder i detta sammanhang på att texten når ut endast till de som i praktiken redan håller med. Definitionstopiken, å andra sidan, vilken Sveland och Heberlein använder sig av, innebär en argumentation vilken i teorin berör ett betydligt mer generellt auditorium. Och beträffande genusvetenskapens betydelse för jämställdhetsdebatten och argument hämtade från denna, innefattar ett sådant *topos* onekligen en viss tyngd när det handlar om att debattera om just feminism.

Här ser jag en anledning att uppmuntra till vidare forskning. Att till exempel anlägga ett intersektionalitetsperspektiv, ta hjälp av genusvetenskapen eller knyta an topikerna till teorier om den retoriska situationen är några sätt att närma sig debatten om antifeminism.

¹⁰⁷ I det här fallet rör det sig alltså om en reell publik, det vill säga de läsare som har tillgång till de olika forum som debatten förekommer i. Detta går förstås emellertid att koppla till vad som faktiskt utgör en texts implicerade auditorium.

Källor

Antifeminism in America. A Collection of Readings from the Literature of the Opponents to U.S. Feminism, 1848 to the Present New York, New York: Garland 1997.

Arpi, Ivar, "Kritik av feminism är inte fascism", *Newsmill* 8/2 2012, <http://www.newsmill.se/artikel/2012/02/08/kritik-av-feminism-r-inte-fascism> (2013-03-01)

Billing, Pelle, "Mansfrågorna har försvunnit till förmån för kvinnorna", *Dagens Nyheter* 15/2 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/pelle-billing-mansfragorna-har-forsvunnit-till-forman-for-kvinnorna> (2013-02-20)

Bratt, Anna-Klara, "Hatet mot feminismen växer", *Dagens Nyheter* 22/2 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/hatet-mot-feminister-vaxer> (2013-02-17)

Butler, Judith, *Gender Trouble. Feminism and the Subversion of Identity*, New York: Routledge 1990

—, *Könet brinner! Texter i urval av Tiina Rosenberg*, Tiina Rosenberg (red.), övers. Karin Lindeqvist, Stockholm: Natur och kultur 2005

Connell, Raewyn, *Om genus*, övers. Charlotte Hjukström & Anna Sörmark, Göteborg: Daidalos 2009

Foucault, Michel, *Sexualitetens historia: Band 1. Viljan att veta*, övers. Britta Gröndahl, red. Per Magnus Johansson, Göteborg: Daidalos 2002

Gemzöe, Lena, *Feminism*, Stockholm: Bilda förlag 2013

Gender Sanity, Nicholas Davidson (red.), Lanham, MD; London: University Press of America 1989.

Heberlein, Ann, "Därför är det en lättnad att kallas idiot", *Dagens Nyheter* 19/3 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/darfor-ar-det-en-lattnad-att-kallas-idiot> (2013-02-22)

Kohrs Campbell, Karlyn, "The Rhetoric of Womens Liberation: an Oxymoron", *The Rhetorical Tradition. Readings from Classical Times to the Present*, Patricia Bizzel & Bruce Herzberg (red.), Boston; New York: Bedford/St. Martin's 2001, s. 397–410

Laclau, Ernesto, *On Populist Reason*, London: Verso 2005

Lindqvist Grinde, Janne, *Klassisk retorik för vår tid*, Lund: Studentlitteratur 2008

Perelman, Chaïm, *Retorikens imperium*, övers. Mats Rosengren, Stockholm: Symposium 2004

Ström, Pär, "Feministerna har inte kunnat hantera sin framgång", *Dagens Nyheter* 10/2 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/par-strom-feministerna-har-inte-kunnat-hantera-sin-framgang> (2013-02-20)

—, "Så vill vi jämställdister se samhället", *Newsmill* 16/3 2012, <http://www.newsmill.se/artikel/2012/03/16/s-vill-vi-j-mst-lddister-se-samh-llet> (2013-03-18)

—, "Sanningen om Maria Svelands pubkväll", *Newsmill* 28/3 2012, <http://www.newsmill.se/artikel/2012/03/28/sanningen-om-maria-svelands-pubkv-ll> (2013-03-17)

Sveland, Maria, "Hatet som gör mig politiskt deprimerad", *Dagens Nyheter* 8/2 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/hatet-som-gor-mig-politiskt-deprimerad> (2013-02-20)

—, "I tystnaden vilar förnekelsen av orättvisorna", *Dagens Nyheter* 27/3 2012, <http://www.dn.se/kultur-noje/debatt-essa/i-tystnaden-vilar-fornekelsen-av-orattvisorna> (2013-02-21)

Weaver, Richard, "Language is Sermomic" (1970), *The Rhetorical Tradition. Readings from Classical Times to the Present*, Patricia Bizzel & Bruce Herzberg (red.), Boston; New York: Bedford/St. Martin's 2001, s. 1351–1360

